

KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO

Przewodniczący
Andrzej Jakubiak

Warszawa, dnia 2/10/2012 r.

L. dz. DNU/W1/606/154/1 /12/EU
(przy udzielaniu odpowiedzi prosimy powołać się na ww. sygn.)

Zakłady ubezpieczeń Dział I, Dział II

Jednym z najważniejszych zadań w ramach sprawowanego przez Komisję Nadzoru Finansowego nadzoru nad działalnością zakładów ubezpieczeń jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania rynku ubezpieczeniowego, jego stabilności, bezpieczeństwa oraz przejrzystości, zaufania do rynku a także zapewnienie ochrony interesów uczestników tego rynku. Zadanie to jest wykonywane przez organ nadzoru m.in. poprzez monitorowanie, czy sytuacja finansowa zakładów ubezpieczeń zapewnia w każdym momencie realizację podjętych w umowach ubezpieczenia zobowiązań wobec ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia.

Organ nadzoru w ramach bieżącego nadzoru, jak również w ocenie BION, dokonuje oceny czy zarząd, jak i pozostałe organy zakładu ubezpieczeń, zapewniają prowadzenie działalności zgodnie z przepisami prawa. W odniesieniu do realizacji zobowiązań, w ramach obecnego systemu nadzorczego, bezpośrednimi wskaźnikami obrazującymi przygotowanie zakładu ubezpieczeń do realizacji podjętych zobowiązań, są przede wszystkim wskaźniki wypłacalności. Jednocześnie, zadania organu nadzoru obejmują również odpowiednie przygotowanie sektora ubezpieczeń do wymogów nowego systemu nadzoru, który w znacznie większym stopniu kładzie nacisk na analizę i zarządzanie ryzykiem.

Organ nadzoru wskazywał już na konieczność – w sytuacji ogólnej niepewności na rynkach finansowych – zapewnienia odpowiedniego bufora kapitałowego, jak chociażby poprzez stosowanie odpowiedniej polityki dywidendowej. Wskazywał również na konieczność zapewnienia odpowiedniej rentowności prowadzonej działalności ubezpieczeniowej. Wśród działań podejmowanych w celu uzyskania odpowiedniej rentowności technicznej, najważniejszym powinno być ustalanie prawidłowej wysokości składki ubezpieczeniowej.

Zakład ubezpieczeń powinien w swojej działalności kierować się zasadą adekwatności składki dla oferowanych produktów. Znajduje to odzwierciedlenie w przepisach prawa, a w szczególności w art. 18 ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej określa w art. 18 w szczególności następujące zasady dotyczące ustalania składek ubezpieczeniowych:

1. wysokość składek ubezpieczeniowych ustala zakład ubezpieczeń po dokonaniu oceny ryzyka ubezpieczeniowego;
2. składkę ubezpieczeniową ustala się w wysokości, która powinna co najmniej zapewnić wykonanie wszystkich zobowiązań z umów ubezpieczenia i pokrycie kosztów wykonywania działalności ubezpieczeniowej zakładu ubezpieczeń;
3. zakład ubezpieczeń jest obowiązany gromadzić odpowiednie dane statystyczne w celu ustalania na ich podstawie składek ubezpieczeniowych i rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Z powyższego wynika, że składka ubezpieczeniowa powinna być skalkulowana adekwatnie do ryzyka występującego w danym rodzaju ubezpieczenia, w oparciu o stosowne dane statystyczne odnoszące się do przedmiotowego ryzyka. Jednocześnie, przepisy te wskazują, że wysokość składki nie może być niższa od poziomu zapewniającego wykonanie wszystkich zobowiązań wynikających z umowy ubezpieczenia i pokrycie kosztów wykonywania działalności ubezpieczeniowej.

W świetle powyższego należy uznać za niedopuszczalne ustalanie składek z uwzględnieniem „kompensowania” się ryzyk w różnych rodzajach ubezpieczeń, w szczególności w przypadku sprzedaży umów ubezpieczenia połączonych w tzw. pakiet ubezpieczeniowy.

Za niedopuszczalne należy uznać również oferowanie umów ubezpieczenia ze składką celowo obniżoną poniżej adekwatnego poziomu, z przyczyn marketingowych. Dotyczy to w szczególności akcji reklamowych, w których ubezpieczenia są oferowane po rażąco niskiej cenie lub „za darmo”, gdy są sprzedawane w pakiecie ubezpieczeń, zwane dalej „ubezpieczeniami za 1 zł”.

Podkreślić należy również, że praktyka oferowania „ubezpieczeń za 1 zł” może wprowadzić potencjalnego klienta w błędne przekonanie, że jest to adekwatna cena w stosunku do otrzymywanej ochrony ubezpieczeniowej, co może doprowadzić do wykształcenia u klientów określonych nieuzasadnionych oczekiwań w zakresie cen produktów ubezpieczeniowych. Ponadto takie działanie może być oceniane jako naruszenie zasad uczciwej konkurencji na rynku ubezpieczeniowym.

Nie mniejszej wagi jest kwestia wiarygodności informacji zawartej w sprawozdaniach finansowych zakładów ubezpieczeń. Organ nadzoru dokonując analizy sytuacji finansowej zakładów ubezpieczeń wykorzystuje dane dotyczące poszczególnych grup ubezpieczeń w celu właściwego monitorowania wypłacalności i identyfikowania potencjalnych ryzyk. Ponadto dane finansowe w podziale na grupy ubezpieczeń publikowane są na stronie internetowej KNF, co umożliwia dokonanie oceny rentowności poszczególnych rodzajów ubezpieczeń również innym podmiotom, w tym ubezpieczonym czy też potencjalnym i obecnym inwestorom. W sytuacji stosowania przez zakłady ubezpieczeń wszelkiego rodzaju kompensat bądź nieuzasadnionych obniżek taryf ubezpieczeniowych, prezentowane dane finansowe nie odzwierciedlają w sposób rzetelny i wiarygodny sytuacji finansowej zakładów ubezpieczeń i mogą prowadzić do podejmowania błędnych decyzji.

Dodatkowo należy wskazać, że zakład ubezpieczeń posiada również inne, niż wynikające z umów ubezpieczenia, zobowiązania ustalane na bazie składki, jak chociażby zobowiązania wobec Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego. Należy w tym miejscu podkreślić pełnią przez tę instytucję istotną rolę w budowaniu zaufania klientów do Państwa, poprzez gwarancję wykonania zobowiązań wynikających z umów ubezpieczenia w sytuacjach, w których zakłady ubezpieczeń nie mogą ich wykonać.

Przedstawiając powyższe, organ nadzoru oczekuje, że zakłady ubezpieczeń będą stosowały się do wymogów prawa w zakresie ustalania składki ubezpieczeniowej tak, aby posiadać pełną zdolność do realizacji zobowiązań wynikających z zawartych umów ubezpieczenia, zarówno w krótkim, jak i długim okresie czasu.

7 powierzeniem
PRZEWODNICZĄCY
KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

Andrzej Jakubiak